

Vergaderjaar 2024–2025

26 488

Programma doorontwikkeling F-35

Nr. 478

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE EN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 juni 2025

Hierbij bieden wij u de vijftiende en tevens laatste voortgangsrapportage over het project «Verwerving F-35» (VF-35) aan. Deze rapportage beslaat de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024. Zoals gebruikelijk zijn in deze rapportage enkele recente ontwikkelingen verwerkt.

De financiële verantwoording over het jaar 2024 van het project VF-35 is als bijlage opgenomen in de voorliggende rapportage.

Het accountantsrapport van de Auditdienst Rijk (ADR) over deze rapportage wordt, in overeenstemming met de uitgangspuntennotitie voor de informatievoorziening over het project VF-35 en de Regeling Grote Projecten, als afzonderlijk document meegezonden. De ADR rapporteert integraal over zowel het project VF-35 als de jaarlijkse financiële verantwoording.

Het project VF-35 verloopt volgens planning. Tot en met eind 2024 zijn 40 vliegtuigen geleverd. Het is de verwachting dat in 2025 nog acht vliegtuigen worden afgeleverd. Tot en met 2028 worden de resterende vliegtuigen geleverd, tot aan het totaal van 57 F-35's. Op 26 september 2024 heeft CLSK de mijlpaal Full Operational Capability (FOC) gehaald en heeft de F-35 alle taken van de F-16 overgenomen. Zoals in de voortgangsrapportage van 2024 hebben wij aan uw Kamer gecommuniceerd, dat de afzonderlijke rapportage van het project VF-35 in 2025 tot een afronding komt.¹

Over de voortgang van het project VF-35 wordt uw Kamer na 2025 jaarlijks via het Defensie Projectenoverzicht (DPO) en de Defensiebegroting geïnformeerd. Aansluitend aan het beëindigen van het project wordt de Defensie Materieel Proces-E fase in de tweede helft van 2025 opgestart.

¹ Kamerstuk II 2023/2024, 26 488, nr. 476

Tegelijkertijd is Defensie in 2024 gestart met het programma «doorontwikkeling F-35.»² Met dit programma is Defensie in staat de F-35 te blijven moderniseren. Over de voortgang hiervan wordt uw Kamer ook via het DPO geïnformeerd.

Defensie heeft met het F-35 programma een jachtvliegtuig van de nieuwste generatie aangeschaft. De F-35 is reeds operationeel ingezet, bijvoorbeeld voor de *Enhanced Air Policing* (EAP) missie. Tevens is de Nederlandse industrie betrokken bij de ontwikkeling en productie van F-35-toestellen. De potentiële totale Nederlandse F-35 productieomzet tot het eind van de productieperiode in 2045 wordt geraamd op meer dan \$ 9 miljard.

De Staatssecretaris van Defensie,
G.P. Tuinman

De Minister van Economische Zaken,
D.S. Beljaarts

² *Kamerstuk II*, 2024–2025, 26 488, nr. 477.